

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๑๐๐๔/๘๕๕

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความเห็นชอบต่อร่างเอกสารสุดท้าย (Draft Final Document) และร่างปฏิญญากรุงบากูของการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Ministerial Meeting of the Coordinating Bureau of the Non-Aligned Movement: CoB-NAM)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Ministerial Meeting of the Coordinating Bureau of the Non-Aligned Movement: CoB-NAM)
๒. สรุปสาระสำคัญของร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Ministerial Meeting of the Coordinating Bureau of the Non-Aligned Movement: CoB-NAM)
๓. ร่างปฏิญญากรุงบากู (Baku Declaration) พร้อมคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศมีความประสงค์จะเสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบต่อร่างเอกสารสุดท้าย (Draft Final Document) และร่างปฏิญญากรุงบากู (Baku Declaration) ของการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Ministerial Meeting of the Coordinating Bureau of the Non-Aligned Movement: CoB-NAM) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement - NAM) ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๖๐ ขณะที่โลกอยู่ในยุคสงครามเย็น และหลายประเทศในเอเชียและแอฟริกายังคงเป็นอาณานิคมของชาติมหาอำนาจ การประชุม NAM ครั้งแรกมีขึ้นที่กรุงโคลัมโบ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา เมื่อปี ๒๔๙๗ (ค.ศ. ๑๙๕๔) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ระหว่างประเทศในขณะนั้น ซึ่งต่อมามีประเทศได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้นจนนำไปสู่การจัดการประชุมสุดยอดผู้นำ (NAM Summit) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑) ที่กรุงเบลเกรด สหพันธ์สาธารณรัฐประชาชนยูโกสลาเวียในขณะนั้น ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๒๐ ประเทศ โดยไทยเข้าเป็นสมาชิก NAM เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓)

๑.๑.๒ การประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดครั้งต่อไปจะมีขึ้นในวันที่ ๕-๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน โดยการประชุมดังกล่าวมีกำหนดขึ้นประมาณ ๖ เดือนก่อนหน้าการประชุมระดับผู้นำ (NAM Summit) ซึ่งมีขึ้นทุก ๓ ปี

/เพื่อเตรียมการ...

เพื่อเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการประชุม NAM Summit ครั้งต่อไปจะมีขึ้นในเดือนมกราคม ๒๕๖๗ ณ กรุงกัมปาลา สาธารณรัฐภูกันดา

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ในการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ กรุงการากัส สาธารณรัฐโบลิเวียเวเนซุเอลา คณะผู้แทนไทยได้ร่วมรับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุม ได้แก่ ร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส และร่างเอกสารสุดท้าย (Final Document) ซึ่งต่อมาได้มีการรับรองร่างเอกสารสุดท้ายฯ ในที่ประชุม NAM Summit ครั้งที่ ๑๘ เมื่อวันที่ ๒๕-๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒ ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงบากูซึ่งจะมีการรับรองในการประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ระหว่างวันที่ ๕-๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย กระทรวงการต่างประเทศจึงเห็นควรที่จะเสนอร่างเอกสารสุดท้ายฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การประชุมคณะกรรมการประสานงานในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดจะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๕-๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน โดยจะมีการรับรองร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงบากูเป็นเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้นำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เพื่อให้สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ ร่างเอกสารสุดท้าย (Final Document)

๔.๑.๑ ร่างเอกสารสุดท้ายฯ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับท่าที พัฒนาการ และการดำเนินการของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในเรื่องต่าง ๆ ในระดับโลกและภูมิภาค อาทิ ปัญหาการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน และการปฏิรูปสหประชาชาติ ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ สรุปสาระสำคัญของร่างเอกสารสุดท้ายฯ ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๑.๒ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไทย คือ ประเด็นสถานการณ์ทะเลจีนใต้ ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ได้เสนอถ้อยคำใหม่ในประเด็นนี้ เพื่อสะท้อนพัฒนาการล่าสุดในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ดี ในช่วงที่ผ่านมา จีนในฐานะประเทศผู้สังเกตการณ์ในกลุ่ม NAM ได้พยายามโน้มน้าวมิตรประเทศของตนใน NAM ให้ผลักดันการใช้ถ้อยคำเดิมตามเอกสารสุดท้ายฉบับล่าสุดที่ได้มีการรับรองโดยที่ประชุม NAM Summit ครั้งที่ ๑๘ เมื่อปี ๒๕๖๒ เนื่องจากถ้อยคำที่อาเซียนเสนอในครั้งนี้นี้ยังคงมีประเด็นอ่อนไหวกับจีน นอกจากนี้ อีกประเด็นที่ไทยควรติดตาม คือสถานการณ์ในเมียนมา ซึ่งในขั้นนี้ ประเทศส่วนใหญ่ไม่ขัดข้องกับข้อเสนอถ้อยคำใหม่ของอาเซียนเพื่อสะท้อนพัฒนาการที่ผ่านมา

๔.๒ ร่างปฏิญญากรุงบากู มีสาระสำคัญย้ำหลักการต่าง ๆ ที่กลุ่ม NAM ให้ความสำคัญ เช่น การเคารพในอำนาจอธิปไตย การระงับกรณีพิพาทโดยสันติ การงดเว้นจากการคุกคามและใช้กำลัง การร่วมกันตอบสนองต่อข้อท้าทายของโลกในปัจจุบัน และการดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของระบอบพหุภาคีและความร่วมมือระหว่างประเทศ ดังร่างปฏิญญาฯ พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ ร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงเทพฯ มีสาระสำคัญเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในระดับรัฐมนตรีเกี่ยวกับท่าทีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในด้านต่าง ๆ โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่ และเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างไรก็ดี โดยที่ร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงเทพฯ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้ององค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันไทยในด้านนโยบาย กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงขอเสนอร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๙.๒ ร่างเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิญญากรุงเทพฯ เป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองในระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในด้านต่าง ๆ และการดำเนินการเรื่องนี้ไม่มีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงอยู่ในข่ายที่จะสามารถเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบได้ตามมาตรา ๑๖๙ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดว่า คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งหลังจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๖๗ (๒) และต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญฯ จะต้องไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป เว้นแต่ที่กำหนดไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศประสงค์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑๐.๑ ให้ความเห็นชอบร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุม CoB-NAM และร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ทั้งนี้ หากมี การแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของร่างเอกสารฯ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญและไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทยก่อนการรับรอง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถใช้ดุลยพินิจดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งในการเจรจาและดำเนินการแก้ไข

๑๐.๒ ให้เอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา ซึ่งได้รับมอบหมายจากรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย และผู้แทนพิเศษ (Special Envoy) ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมรับรองเอกสารดังกล่าว

๑๐.๓ หากถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้ในเอกสารสุดท้ายฯ ไม่สอดคล้องกับท่าทีร่วมของอาเซียนในเรื่องนี้ ขออนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศร่วมลงนามในหนังสือแจ้งข้อสงวน (reservation) หรือหนังสืออื่น ๆ ที่เป็นการแจ้งท่าทีของอาเซียนต่อถ้อยคำในเอกสารสุดท้ายฯ เช่นเดียวกับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของรัฐมนตรีอาเซียนต่อเอกสารสุดท้ายของการประชุม CoB-NAM ที่ผ่านมา

๑๐.๔ หากปรากฏว่า เนื้อหาหรือถ้อยคำของเอกสารสุดท้ายฯ และร่างปฏิกิริยากรงบาฏที่ได้
รับรองในที่ประชุม CoB-NAM ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์และท่าทีไทยในสาระสำคัญ แสดงท่าทีเชิงลบ หรือมีถ้อยคำ
รุนแรงประณามประเทศอื่นใด ขออนุมัติให้กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือแจ้งข้อสงวน (reservation) หรือแสดงท่าทีที่
อธิบายอย่างระมัดระวังถึงเหตุผลของไทยซึ่งทำให้ไม่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือถ้อยคำดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การแจ้ง
ข้อสงวนเป็นแนวทางที่ไทยปฏิบัติตามโดยตลอด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน-ปรมัตถ์วินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๓๙

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๘๑